

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur hanc protestatem Christus adiungat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

Prior sententia minus com-
moda.

Deinde comparationes eius, non nimis coherent. Non enim inilitutum erat Christo docere, piorum operationes liberas esse, sicut spiritus Sancti, influxus est liber. Hoc enim non mirabatur Nicodemus, sed de regeneratione querebat.

Pari modo illud de voce Spiritus sancti per Prophetas sonant, ad dubitationem Nicodemi patum accommodatur. Quorsum attinebat de regeneratione quarenti; dicere impios nescire, quo tendant piorum operationes, & vita? Simili igitur aliquo eum perudit, ne miretur id, quod non comprehendit.

Spiritus anima.

§. 2. ALTERA Maldonati: Spiritum esse animam, hoc sensu. Quid mirum si non intelligas spiritalem generationem cum carnalem animationem non percipias?

Spiritus est ventus.

§. 3. TERTIA. Spiritum esse ventum: Chryso-
Cyrillus. Nec vno tamē modo hanc exponunt. Quidam enim aiunt; quemadmodum liberimus est veteri flatu, ita nos per spiritum sanctum restitui in libertatem. Alii vero à re naturali du: i argumentum putant; miratur quæ de generatione spiritali audit Nicodemus, mirandi occasio est causæ ignoratio. Latebat enim modus novæ genituræ. Christus infert: non esse hoc mirum: Ventum spirare ubi vult libere, audiri vocem eius. Causas esse abditas, penitusque latentes, ortum & exitum ignorari, hauriri in respiratione, & sentiri dum impellitur atque impellit, ita se quoque rem habere hominem renouari, occulta, admiranda, & inuisibiliter effectrice Dei virtute. Hunc idcirco sensu esse existimo, quod similitudine Christus utatur, & à rebus fere notis eas dicat. Qualis est igitur libera ventorum, aërisque agitatio, cuius causam & peritissimam ignorant, solus ille nouit, qui de thesauris suis promittit ventos, talis est in homine spiritali regeneratio, Deique efficientia. De modo autem Nicodemus inquit: quomodo possunt hæc fieri? Sux etiam rationis modo comprehendere satagit. quod fieri non potest. Itaque nonnulli eum arrogantia accusant. Alii modestè quasiuillè volunt, ut iustum decebat. Responso Christi subindicat eum cum aliqua diffidentia, & factu interrogasse. Quin etiã adeo vitatus ille loquendi modus est, ut nonnulli animam esse ventum putarent; imo ipsam animam pro exspirato vento acciperent. Hinc Virg l.

Similitudines ex rebus notis.

Anima quibusdam ventus videtur.

*Vt regem aquarum crudeli vulnere vidi
Exhalantem animam. Sic expi: are
Εκπνέειν. Syn. Ep. 4 4 εως εμπεριεστι
Και δύνανται, quamdiu spirat & potest.*

Hic Græci dicunt, εκπνέειν τὸν βίον, τὴν ψυχὴν. Proverbum Pythagoræ veteres recensent. ἀνεύων τῶν πνεόντων τὴν ἡρώ πνοήν. Ventorum flantium sonum adora. Quod Iamblichus interpretatur, ut audito ventorum auxilio, Deos adorarent. Alii ad in-
stinctus caelestes referunt, ut mirum non sit, Christum ea similitudine vsu, quæ iam tria erat.

Spiritus non est anima.

§. 3. Non videtur hoc loco animam Spiritus significare; quamuis enim comparatio tolerabilis sit, verba tamen non conueniunt. Nam spiritus ubi vult spirat: animat non ubi vult animat, sed ubi creatur, vel educitur è potentia materiae. Ideoque ab eo quæ animat suo modo dependet. Nec hoc prætereundum est, spirare, pro animate, admodum peregrine sumi, vocem etiam animæ tribuit, cum multa animantia muta sint, & potius alia vitæ signa nominasset, vnde adesse animam cognoscimus.

Præferenda est igitur S. Chrysostrami, aliorumque sententia; & noster vsus est v. tho Spiritus pro vento & aëre. Cicer. in Catil. Possesne tibi huius vitæ lux Catilina, aut huius cæli Spiritus esse incundus? Vitales ergo aura, & ηφωτόν αἰέρι, in quo & ventus, sic appellat.

§. 4. Venti originem incertam, vt teneri, & regi non possit, prouerbio indicatur, manu tenere ventum, de re impossibili. Naturali enim vi fetur ἀκαταστάτου, καὶ ἀκάλυτου. Chrysostr. hom. 25. in Ioan. τὴν ἀπὸ φύσεως φορῶν τὴν ἀκάλυτον, καὶ μετ' ἐξουσίας γινώσκοντων θεῶν.

Nec minus prudentiores Philosophi, nam quæ in Meteoris Aristoteles, alique scribunt, parum examinati omnia satisfaciunt.

VERSUS IO. & II.

Respondit Iesus & dixit ei: Tu es magister in Israel & hæc ignoras? Amen amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur. & testimonium nostrum non accipitis.

QUESTIO I.

Cur hanc protestationem Christus adiungat?

§. 1. Miranti Nicodemo Christus aliam haud miramorem admirandi rationem opponit. Magistrum scilicet Israelis ignorare eam, quæ est ex spiritu generationem. Syrus vocat מורה ישראל. Melphanech disrael, Doctor Israel. Est verò hoc ab ἑλπίς ille h docere, & Hebræis מורה alluph dicitur, qui primarius est, & ductor ὁδηγός, seu consilio, seu robore. Frequentissime duces sic appellantur. Amici etiam intimi, quorum de sententia facere plerique solemus, sic vocantur. Interim nimum Nicodemus infensus est Caluinus. [Sed interea ridiculus est Nicodemus cum suo magistrali supercilio, quod in primis elementis magis quam pueriliter hæsitat. Talis certe dubitatio turpis ac pudenda est, qualis enim religio, qualis Dei notitia, qualis regula bene viuendi, qualis spes vitæ æternæ, nisi tenemus hominem spiritu Dei renouari? Est ergo emphasis in voce hæc. Quia enim hanc doctrinæ partem scriptura identidem inculcat, ne postremis quidem tyronebus ignota esse debet. Nullo itaque modo ferendum est, vt. ius ignarus sit, ac rudis qui doctorem se in ecclesia proficitur.]

In confesso est, Nicodemum non ita atheum fuisse, vt crederet hominem sine Dei Spiritu posse renouari, iustum & saluum fieri. Hoc enim non minus veteri Testamento, quam nouo repugnat. Nec causa est cur Nicodemus Pelagianismum impingamus.

§. 2. Nicodemus miraculorum multitudine motus Prophetam & diuinum esse virum fatebatur, nec tamen doctrinæ ratione tenebat: Christus enim erigit, & auctoritate sua ad credendum, quæ minus intellectu perspicere, impellit. Vifa enim cognita, penitusque specta se docere proficitur: vt Chrys. docet. Cum res suapte natura sit obscurior, non potest in auctoritate afferentis fidem certam facere. Monet itaq; nec rerum magnitudine, nec intelligēdi imbecillitate doctrinam, sed auctoritate docentis esse censendam. Deinde non opinionibus, sed certa atque inenitabili veritate doctrinam suam constare. Neque illius dignitati obesse, quod pauci eam amplectuntur. Magna erat enim imbecillium animorum tentatio, cum suam paucitatem, paupertatem, cum ingenti turba totius fere mundi conferrent; se que viderent tot sapientum disputationibus, potentium violentiæ, popularium irruioni obiectos.

QUESTIO

ADAMI
112
+ Euangeli
CVI
11